

ÎNCHEIERE

16 octombrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

președintele completului, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Dumitru Mardari
Svetlana Filincova

examinând admisibilitatea recursului declarat de Natalia Hîrtie, prin intermediul avocatului Stanislav Bordian,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Compania Națională de Asigurări în Medicină, Agenția Teritorială Centru împotriva Nataliei Hîrtie cu privire la încasarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală și a penalităților aferente,

împotriva deciziei din 27 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de Compania Națională de Asigurări în Medicină, Agenția Teritorială Centru, casată hotărârea din 15 octombrie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, fiind pronunțată o nouă hotărâre de admitere a acțiunii,

c o n s t a t ă :

La 30 mai 2018, Compania Națională de Asigurări în Medicină, Agenția Teritorială Centru, a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva Nataliei Hîrtie, prin care a solicitat să fie încasată de la pârâtă, în calitate de fondator a Întreprinderii Individuale „Hîrtie Natalia”, în beneficiul reclamantei prima de asigurare obligatorie de asistență medicală pentru anii 2015, 2016 și 2017 în sumă de 12168 lei și majorările de întârziere în sumă de 2863,54 lei.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, potrivit legislației asigurarea obligatorie de asistență medicală are un caracter obligatoriu pentru toți cetățenii Republicii Moldova. Obligativitatea asigurării este expres stabilită ca principiu în baza căruia se organizează și funcționează sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală și potrivit căruia persoanele fizice și juridice au obligația legală de a participa la sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală. Obligativitatea instituită prin efectul legii reprezintă un instrument de responsabilizare a cetățenilor de a participa la sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală prin achitarea primelor în fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală pentru acumularea mijloacelor financiare în scopul acoperirii cheltuielilor de tratament ce pot surveni în viitor în privința stării sănătății cetățenilor.

Astfel, potrivit legislației, fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală fac parte din bugetul public național, iar neexecutarea obligației de achitare a primei de asigurare în termen atrage aplicarea sancțiunilor pecuniare față de persoana care nu și-a onorat obligația. Mijloacele financiare acumulate în fondurile de asigurare, inclusiv sumele penalităților pentru neachitarea în termen a primelor, sunt destinate realizării activității specifice asigurării obligatorii de asistență medicală și se utilizează conform legislației. În sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, reclamantului îi revine calitatea de asigurător, în timp ce calitatea de persoane asigurate o pot avea atât cetățenii Republicii Moldova, cât și străinii, în condițiile stabilite de legiuitor și care se dobândește ca urmare a achitării primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în cotă procentuală sau în sumă fixă în dependență de categoria de plătitori la care persoana se atribuie.

Pentru obținerea statutului de persoana asigurată nu se semnează contractul de asigurare și nu se negociază condițiile de asigurare. Persoana devine asigurată la momentul executării obligației de achitare a primei de asigurare. Asigurarea obligatorie de asistență medicală impune un raport administrativ între Asigurător (CNAM) și Asigurat (plătitorul primei de asigurare).

Legiuitorul distinge două categorii de plătitori ai primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală: 1. în formă de contribuție procentuală la salariu și la alte recompense; 2. în sumă fixă, care se asigură în mod individual, din care fac parte și persoanele fizice neangajate cu domiciliul în RM, care se asigura în mod individual, inclusiv fondatorii de întreprinderi individuale.

Nu sunt obligați să achite prima în suma fixă numai pensionarii și persoanele cu dezabilități. Dacă aceștia fac parte concomitent din categoriile persoanelor fizice neangajate asigurate de stat și categoriile de persoane obligate să se asigure în mod individual. Plătitorii primei în sumă fixă au obligația să achite prima de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă anual, până la 31 martie a anului de gestiune, respectiv în termen de 3 luni de la data intrării în vigoare a legii fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul respectiv. Neachitarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală până la data stabilită (în termen de 3 luni de la data intrării în vigoare a legii fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul respectiv sau începând cu anul 2016, până la 31 martie a anului de gestiune), atrage după sine achitarea și a unei penalități, în mărime de 0,1% din suma primei pentru fiecare zi de întârziere a plății.

Termenul de prescripție extinctivă pentru stingerea primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală și a penalităților aferente acestora este de 3 ani. Iar reclamantul prin intermediul agențiilor teritoriale efectuează evidența și controlul corectitudinii calculării și virării în termen la contul CNAM a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în formă de sume fixe, precum și încasarea penalităților și aplicării sancțiunilor financiare. În scopul exercitării atribuțiilor sale. CNAM are dreptul potrivit legislației să dezvolte sistemul informațional integrat pentru toate nivelurile subordonate Companiei și să creeze baze informaționale de date referitor la subiecții asigurării obligatorii de asistență medicală.

Totodată, Agenția Teritorială Centru a CNAM este în drept conform legislației să desfășoare controlul achitării primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală de către categoriile de plătitori cărora prima de asigurare li se calculează în sumă fixă în valoare absolută, cu excepția pensionarilor și persoanelor cu dezabilități și să

intenteze acțiuni în instanța de judecată împotriva persoanelor fizice pentru neachitarea primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, împotriva persoanelor fizice și juridice pentru prejudiciul cauzat fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală.

Potrivit informației plasate pe site-ul oficial al Agenției Servicii Publice, la rubrica „Servicii electronice E-Camera Înregistrării de Stat”, pârâta Natalia Hîrtie este fondator al ÎI „Hîrtie Natalia”, prin urmare se atribuie conform legislației la categoria de plătitori ai primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă care se asigură în mod individual. Totodată, conform art. 6 din Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2017, nr.285 din 16.12.2016, statutul de persoană asigurată în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală se obține prin interogarea electronică a sistemului informațional al CNAM, utilizând numărul de identificare de stat sau numărul poliței de asigurare.

Conform datelor din Sistemul Informațional „Asigurarea Obligatorie de Asistență Medicală”, sistem înregistrat cu nr. de înregistrare 0000074-001 din 20.08.2013, în Registrul de evidență al operatorilor de date cu caracter personal al Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, pe parcursul anului 2017, pârâta întreprinzător individual, fondator al ÎI „Hîrtie Natalia”, nu a onorat obligația de a achita prima de asigurare obligatorie de asistență medicală în termenul legal stabilit, înregistrând datorii la fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anii 2015, 2016, 2017 în sumă de 15031,54 lei, compusă din prima de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă de 12168 lei și a penalităților aferente în suma de 2863,54 lei.

Pentru anul 2015, datoria constituie 4688,74 lei, ce rezultă din prima de asigurare obligatorie de asistență medicală calculată în sumă fixă în valoare absolută în mărime de 4056 lei, stabilită în Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2015, nr. 274 din 12.04.2015, scadentă fiind până la 28.07.2015, inclusiv și penalitatea pentru 156 zile în sumă de 632,74 ($4056 \text{ lei} \times 0,1\% = 4,056 \text{ lei/zi}$; perioada 29.07.2015-31.12.2015 = 156 zile; $156 \times 4,056 \text{ lei/zi} = 632,74 \text{ lei}$).

Pentru anul 2016, datoria constituia 5171,40 lei, ce rezultă din prima de asigurare obligatorie de asistență medicală în mărime de 4056 lei și penalitatea pentru 275 zile în mărime de 1115,40 lei ($4056 \text{ lei} \times 0,1\% = 4,056 \text{ lei/zi}$; perioada 01.04.2016-31.12.2016 = 275 zile; $275 \times 4,056 \text{ lei/zi} = 1115,40 \text{ lei}$). Pentru anul 2016 mărimea primei obligatorii de asistență medicală în sumă fixă în valoare absolută a fost similară măririi primei pentru anul 2015 - 4056 lei, stabilite în baza Ordinului CNAM privind fondurile provizorii ale asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anul 2016, nr. 661-A din 23.12.2015, potrivit căruia fondurile provizorii ale asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2016 se formează și se execută în corespundere cu prevederile Legii fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2015, nr.74 din 12.04.2015.

Termenul limită de achitare a primei de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă pentru anul 2016 a fost până la 31.03.2016, termen stabilit conform art.22 din Legea nr.1593 din 26.12.2002, în redacția Legii nr.243 din 29.12.2015. Pentru anul 2017, datoria constituie 5171,40 lei, ce rezultă din prima de asigurare obligatorie de asistență calculată în sumă fixă în valoare absolută în mărime de 4056 lei, stabilită în art.4 alin.(2) din Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2017 nr.285 din 16.12.2016, scadența fiind până la 31.03.2017, inclusiv penalitatea

pentru 275 zile în sumă de 1115,40 lei (4056 lei x 0,1% = 4.056 lei/zi; perioada 01.04.2017-31.12.2017 = 275 zile; 275 x 4,056 lei/zi = 1115,40 lei).

Astfel, în total datoria pârâtei constituie 15031,54 lei, iar la 06.06.2017 reclamanta i-a expediat înștiințarea nr.02-01-04/916, prin care a solicitat achitarea datoriei pentru anii respectivi, fiind recepționată la 09.06.2017, însă datoriile nu au fost achitate.

Prin hotărârea din 15 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, a fost respinsă ca neîntemeiată acțiunea înaintată de Compania Națională de Asigurări în Medicină, Agenția Teritorială Centru, împotriva Nataliei Hîrtie.

Prin decizia din 27 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de Compania Națională de Asigurări în Medicină, Agenția Teritorială Centru, casată hotărârea din 15 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, fiind pronunțată o nouă hotărâre de admitere a acțiunii. S-a încasat de la Natalia Hîrtie, fondator al ÎI „Hîrtie Natalia”, în beneficiul Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, datoria la primele de asigurare obligatorie de asistență medicală pentru anii 2015, 2016 și 2017 în mărime de 12168 (doisprezece mii una sută șaiszeci și opt) lei și majorarea de întârziere în sumă de 2863 (două mii opt sute șaiszeci și trei) lei 54 bani, iar în total suma de 15031 (cincisprezece mii treizeci și unu) lei 54 bani. S-a încasat de la Natalia Hîrtie în beneficiul statului taxa de stat în sumă 450 (patru sute cincizeci) lei 94 bani.

La 27 iunie 2019, Natalia Hîrtie, prin intermediul avocatului Stanislav Bordian, a contestat decizia din 27 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea deciziei și menținerea în vigoare a hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului a invocat faptul că instanța de apel a aplicat eronat normele de drept material, nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii, a apreciat arbitrar probele prezentate de către participanții la proces, iar concluziile instanței sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii.

Analizând temeiurile invocate în cererea de recurs în raport cu materialele pricinii și prevederile legale, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Natalia Hîrtie, prin intermediul avocatului Stanislav Bordian, urmează a fi declarat inadmisibil, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului este de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale. Alineatul (2) al aceluiași articol prevede că termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Potrivit materialelor cauzei, decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 27 martie 2019, fiind expediată participanților la proces la data de 25 aprilie 2019 (f.d. 108), însă la materialele cauzei nu există înscrisuri care să demonstreze momentul recepționării deciziei de către participanții la proces. Astfel, având în vedere faptul că recursul declarat împotriva deciziei din 27 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost declarat la 27 iunie 2019, în conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, acesta se consideră declarat în termen.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu prevederile art. 276⁴ alin. (4) din Codul de procedură civilă,

hotărârea judecătorească poate fi atacată cu apel, care se examinează în condițiile prezentului cod. Deciziile instanței de apel nu se supun recursului, fiind definitive și irevocabile de la pronunțare.

În conformitate cu prevederile art. 429 alin. (4) lit. c) din Codul de procedură civilă, nu pot fi atacate cu recurs deciziile emise de instanța de apel, fără drept de recurs.

În conformitate cu art. 433 lit. a¹) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul este depus împotriva unui act ce nu se supune recursului, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 429 alin. (5).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

În speță, însă, criticile invocate de recurentă nu pot duce la admisibilitatea recursului, or, acestea nu pot fi reținute prin prisma art. 432 din Codul de procedură civilă, în condițiile în care se insistă în mod exclusiv asupra reaprecierii circumstanțelor cauzei, în detrimentul evidențierii ilegalității soluției instanței de apel.

Acest fapt denotă caracterul declarativ al recursului, fiind lipsit de esență, care evidențiază simplul fapt al dezacordului recurenteii cu soluția dată de instanța de apel, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursului, având în vedere faptul că, deciziile de trimitere a cauzei la rejudecare nu se supun niciunei căi de atac.

Prin prisma jurisprudenței CtEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, trăsătură distinctivă care nu este evidențiată în cererea de recurs declarată de Natalia Hîrtie, prin intermediul avocatului Stanislav Bordian.

Astfel, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată lipsa temeiurilor care ar dicta necesitatea declarării recursului ca fiind admisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Natalia Hîrtie, prin intermediul avocatului Stanislav Bordian.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
Judecătorul

Ala Cobăneanu,

Judecătorii

Dumitru Mardari,

Svetlana Filincova